

Cauza C-602/23

**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul
articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții
de Justiție**

Data depunerii:

3 octombrie 2023

Instanța de trimitere:

Verwaltungsgerichtshof (Austria)

Data deciziei de trimitere:

20 septembrie 2023

Recurent:

Finanzamt für Großbetriebe

Participant:

Franklin Mutual Series Funds – Franklin Mutual
European Fund in San Mateo

Obiectul procedurii principale

Restrângerea liberei circulații a capitalurilor – Nerestituirea impozitului pe venitul din capital – Menținerea repartizării echilibrate a competențelor de impozitare

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Cerere preliminară în temeiul articolului 267 TFUE

Întrebările preliminare

1) **Constituie o restrângere a liberei circulații a capitalurilor în sensul articolului 63 TFUE o dispoziție precum articolul 188 din InvFG 2011 în temeiul căruia, în Austria, entitățile nerezidente, comparabile cu o societate rezidentă, sunt excluse de la restituirea impozitului pe venitul din capital în cazul în care corespund în esență unui OPCVM în sensul Directivei 2009/65/CE, motiv pentru care nu ar putea activa ca societate în Austria, deoarece pentru astfel de entități în Austria nu este prevăzută decât forma de organizare juridică a fondurilor comune de plasament transparente?**

2) **În cazul unui răspuns afirmativ la această întrebare: există o situație obiectiv comparabilă între, pe de o parte, o societate rezidentă, care își investește activele potrivit principiului diversificării riscurilor, dar care nu constituie un OPCVM pentru că nu a atras capital de la public, motiv pentru care poate activa ca societate inclusiv pe teritoriul național, și, pe de altă parte, o societate de investiții nerezidentă care, luând în considerare capitalul atras de la public ar constitui, potrivit principiilor de drept intern, un OPCVM, motiv pentru care nu poate activa ca societate pe teritoriul național?**

3) În cazul unui răspuns afirmativ la această întrebare: restrângerea liberei circulații a capitalurilor poate fi justificată prin menținerea repartizării echilibrate a competențelor de impozitare, dat fiind că obiectivul articolelor 186 și 188 din InvFG 2011 este de a asigura că nici fondurile publice rezidente, nici cele nerezidente nu pot constitui un paravan fiscal pentru deținătorii de titluri de participare, motiv pentru care scutirea de impozitul pe venitul din capital este posibilă la nivelul deținătorilor de titluri de participare numai în acele cazuri în care Austria a renunțat la dreptul de impozitare printr-o convenție privind evitarea dublei impunerii?

Dispoziții de drept al Uniunii invocate

Directiva 2009/65/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM), articolul 63 TFUE

Dispoziții naționale invocate

Articolele 2, 3, 46, 186, 188 din Investmentfondsgesetz 2011 (Legea din 2011 privind fondurile de investiții, denumită în continuare „InvFG 2011”), în versiunea publicată în BGBl. I nr. 77/2011, articolul 93 din Einkommensteuergesetz (Legea privind impozitul pe venit, denumită în continuare „EStG”), articolul 21 din Körperschaftssteuergesetz 1988 (Legea din 1988 privind impozitul pe profit, denumită în continuare „KStG 1988”)

Articolul 186 din InvFG 2011 prevedea: „(1) Câștigurile distribuite din venituri [...] constituie, după deducerea cheltuielilor aferente ale unui fond comun de plasament, venituri impozabile ale deținătorilor de titluri de participare. [...]”

Articolul 188 din InvFG 2011 prevedea: „Dispozițiile articolului 186 se aplică și fondurilor comune de plasament nerezidente. Constituie astfel de fonduri, indiferent de forma de organizare juridică, orice active guvernate de dreptul străin investite potrivit principiului diversificării riscurilor în conformitate cu legea, cu statutul sau cu practica curentă. [...]”

Articolul 21 alineatele (1) punctul 1a din KStG 1988 prevedea:

„1a. Persoanelor impozabile limitat, care sunt rezidente ale unui stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European, cu care s-a încheiat un acord general de asistență reciprocă în materie administrativă și de recuperare, li se restituie, la cerere, impozitul pe venitul din capital pentru veniturile obținute de acestea, în măsura în care deducerea acestuia nu este posibilă în temeiul unei convenții privind evitarea dublei impuneri în statul de reședință. Persoana impozabilă trebuie să facă dovada că impozitul pe venitul din capital nu poate fi dedus în tot sau în parte.”

Jurisprudența Uniunii invocată

Hotărârea din 10 aprilie 2014, Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company, C- 190/12, EU:C:2014:249

Hotărârea din 21 iunie 2018, Fund și alții, C- 480/16, EU:C:2018:480

Hotărârea din 20 septembrie 2018, EV, C- 685/16, EU:C:2018:743

Hotărârea din 4 octombrie 2018, Comisia/ Franța (Impozit anticipat pentru dividendele distribuite), C- 416/17, EU:C:2018:811

Hotărârea din 7 aprilie 2022, Veronsaajien oikeudenvolventayksikkö (Scutire pentru fondurile de investiții constituite în temeiul unui contract), C- 342/20, EU:C:2022:276

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Participantul în procedură este o societate de investiții rezidentă în SUA. El este un așa-numit „Series” – cu alte cuvinte, o parte independentă din capital – deținută de Trusts, cu sediul în SUA (Delaware) Potrivit dreptului american (Delaware Statutory Trust Act, 12 Del. C. articolul 3801 și următoarele), Trust este considerat o persoană juridică independentă, cu capacitate procesuală activă și pasivă, este proprietarul de drept civil al părții din capital ce trebuie atribuită participantului, iar participantul este proprietarul economic al acestei părți din capital și orice „Series” este o societate impozabilă. În SUA, toate veniturile realizate în țară și în străinătate sunt impozabile, inclusiv veniturile din plusvalorile latente. În SUA, atribuirea veniturilor deținătorilor titlurilor de participare presupune o distribuire; în caz contrar, sunt atribuite „Series” (fără o impozitare de transfer). Pentru „Series”, în SUA se prevede o facilitate fiscală; dacă distribuie cel puțin 90 % din veniturile impozabile (fără plusvalori latente), au

dreptul să deducă distribuirea. Astfel, impozitul stabilit la nivel federal poate fi redus până la zero. Potrivit constatărilor necontestate în această privință ale Bundesfinanzgericht (Tribunalul Fiscal Federal), participantul a realizat o distribuire integrală în anul 2013, astfel încât nu a trebuit să plătească impozitul federal.

- 2 Participantul este un fond public liber tranzacționabil care investește preponderent în acțiuni cotate în Europa și este supus în statul de reședință unei supravegheri a pieței financiare, în conformitate cu o reglementare comparabilă legislației europene și naționale privind supravegherea. Administrarea fondului său respectă aceleași principii și criteriile de investiție ca cele ale unui fond de investiții cu același nume autorizată în Luxemburg. Activitatea corespunde din toate punctele de vedere esențiale unui fond de investiții național și astfel unui organism de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM) în sensul Directivei 2009/65/CE.
- 3 Având în vedere participațiile de portofoliu la două societăți austriece cotate la bursă, în anul calendaristic 2013 participantului i-au fost distribuite dividende în cuantum de 387 679 de euro. Societățile distribuitoare au reținut impozitul pe venitul din capital în cotă de 25 %, pe care l-au plătit Finanzamt (Administrația fiscală). În anul 2013, impozitul la sursă reținut a fost de 96 920 de euro.
- 4 La cererea participantului, în temeiul convenției privind evitarea dublei impuneri dintre Republica Austria și USA, Finanzamt a redus impozitul pe venitul din capital la 15 % și i-a restituit participantului diferența

(38 768) din impozitul pe venitul din capital în cotă de 25 % pentru deținătorul său stabilit în USA. Prin intermediul altor cereri, întemeiate pe articolul 21 alineatul (1) punctul 1 din KStG 1988, participantul a solicitat în nume propriu restul impozitului reținut la sursă pentru aceleași venituri pentru anul 2013 (58 152 de euro), astfel încât impozitul pe venitul din capital a fost redus în total la zero.

- 5 Finanzamt a respins cererile cu motivarea că participantul nu este rezident în Uniunea Europeană/Spațiul Economic European. Prin hotărârea din 3 octombrie 2017, Bundesfinanzgericht (Tribunalul Fiscal Federal) a respins de asemenea cererea de restituire a impozitului pe venitul din capital.
- 6 Prin hotărârea din 13 ianuarie 2021, Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă) a anulat această hotărâre din cauza conținutului nelegal, întrucât, pentru a examina dacă se impune restituirea impozitului pe venitul din capital, era necesar mai întâi să se stabilească printr-o comparație tipologică dacă structura străină este comparabilă cu o societate austriacă, iar apoi să se analizeze atribuirea veniturilor. Dacă articolul 188 InvFG 2011 s-ar opune unei atribuirii a veniturilor structurii străine, ar exista o restrângere a liberei circulații a capitalurilor și s-ar impune examinarea justificării acestei restrângeri. În continuare, Bundesfinanzgericht (Tribunalul Fiscal Federal) a admis cererea participantului de restituire impozitului pe venitul din capital în discuție. Finanzamt für Großbetriebe (Administrația fiscală pentru întreprinderile mari) a formulat recurs împotriva acestei hotărâri.

Argumentele esențiale ale părților din procedura principală

- 7 Finanzamt für Großbetriebe susține în esență că, în cadrul comparației tipologice, trebuie să se țină seama de împrejurarea că participantul este un fond de investiții și în conformitate cu reglementarea privind supravegherea din țara sa de origine. În Uniunea Europeană, participantul este supus autorizării potrivit Directivei OPCVM. Structurile naționale care, din perspectiva legislației privind supravegherea, sunt calificate ca fonduri de investiții și care corespund unui OPCVM au fost în anul 2013, fără excepție, supuse impozitării transparente a fondurilor. Același lucru trebuie să fie valabil și în cazul unei structuri străine care, potrivit legislației străine privind supravegherea, se califică de asemenea ca fond de investiții și care corespunde unui OPCVM. Chiar dacă s-ar porni de la premisa unei comparabilități, dispoziția ar fi justificată de menținerea unei repartizări echilibrate a competențelor de impozitare, de coerența regimului fiscal, precum și de evitarea abuzurilor.
- 8 Participantul a arătat că, ținând seama de jurisprudența Uniunii privind libera circulație a capitalurilor în sensul articolului 63 TFUE, articolul 21 alineatul (1) punctul 1a din KStG 1988 este aplicabil, potrivit modului său de redactare, numai persoanelor impozabile limitat care sunt rezidente ale unui stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European. Cu toate acestea, posibilitatea de a solicita restituirea impozitului reținut la sursă plătit trebui acordat și entităților juridice din țări terțe.

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 9 Potrivit articolului 2 alineatul (2) din InvFG 2011, fondurile de investiții austriece, care trebuie considerate OPCVM, pot fi constituite, din perspectiva legislației privind supravegherea, numai ca fonduri comune de plasament. Acest fond comun de plasament trebuia alocat deținătorului respectiv de titluri de participare în conformitate cu articolul 46 din InvFG 2011; fondul comun de plasament nu avea personalitate juridică. Potrivit articolului 186 din InvFG 2011, pentru asemenea OPCVM s-a prevăzut obligatoriu o impozitare transparentă a fondului. Aceasta înseamnă că fondul în sine nu este supus impozitării, iar veniturile se distribuie deținătorilor de titluri de participare.
- 10 Dacă un fond de investiții austriac primește dividende de portofoliu dintr-o participare la o societate de capital austriacă, veniturile sunt atribuite din punct de vedere fiscal deținătorilor de titluri de participare, iar nu fondului. Dacă deținătorii de titluri de participare nu sunt rezidenți în Austria, ei beneficiază de restituirea impozitului pe venitul din capital în conformitate cu convenția privind evitarea dublei impuneri încheiată cu țara lor de reședință.
- 11 Articolul 188 din InvFG 2011 prevedea că fondurilor comune de plasament li se aplică totdeauna articolul 186 InvFG 2011, prin urmare, dispoziția privind impozitarea transparentă a fondurilor, prin atribuirea veniturilor deținătorilor de titluri de participare, indiferent de forma lor de organizare juridică, dacă activele guvernate de dreptul străin au fost investite potrivit principiului diversificării riscurilor în conformitate cu

legea, statutul sau cu practica curentă. Acest lucru se aplica societăților nerezidente care își investeau activele potrivit principiului diversificării riscurilor și în situația în care din comparația tipologică rezulta că sunt comparabile cu o persoană juridică de drept intern.

- 12 Societățile de drept intern organizate sub forma unei corporații erau în schimb analizate de fiecare dată în funcție de forma de organizare juridică și impozitate potrivit legislației privind impozitul pe profit, chiar dacă activele erau investite potrivit principiului diversificării riscurilor în conformitate cu legea, statutul sau cu practica curentă.
- 13 Potrivit legislației austriece privind supravegherea, participantul este un OPCVM și poate fi constituit în țară numai sub forma unui fond comun de plasament, aflat în coproprietatea deținătorilor de titluri de participație. Un asemenea fond comun de plasament este întotdeauna supus impozitării transparente a fondurilor de investiții.
- 14 Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă) ridică problema dacă o dispoziție precum articolul 188 din InvFG 2011, care asigură, în cazul special al OPCVM sau al fondurilor publice nerezidente corespunzătoare unui OPCVM, egalitatea de tratament fiscal a fondurilor de investiții rezidente și nerezidente, constituie o restrângere a liberei circulații a capitalurilor, deoarece participantul, dacă ar desfășura activitatea ca fond de investiții austriac, nu ar putea beneficia de deducerea impozitului pe venitul din capital și nici de restituirea impozitului pe venitul din capital. Prin urmare, pentru un deținător de titluri de participare nu este mai atractiv să investească în fonduri

publice rezidente în locul celor nerezidente. În situația opusă: dacă articolul 188 din InvFG 2011 este invalidat de dreptul Uniunii inclusiv în cazul unui OPCVM, este mai atractiv să se investească într-un fond public nerezident decât în unul rezident, deoarece numai fondurile nerezidente au efect de paravan.

- 15 Conceptul austriac de impozitare a fondurilor de investiții a fost de la început corelat cu legislația privind supravegherea, care nu permitea constituirea acestora sub formă de societăți, și urmarea o impozitare transparentă la nivelul deținătorilor de titluri de participare la fondurile publice rezidente și nerezidente. Acest lucru rezultă din faptul că începând cu anul 1963 dispozițiile privind supravegherea și dispozițiile fiscale sunt reunite într-o singură lege [articolul 23 din Investmentfondsgesetz 1963 (Legea din 1963 privind fondurile de investiții)]. S-a considerat că nu este necesară reglementarea separată a fondurilor publice rezidente, întrucât legislația privind supravegherea prevedea numai fonduri sub formă de entități transparente, astfel încât fondul nu putea fi supus impozitării.
- 16 Corelarea reiese de asemenea din dispozițiile neaplicabile încă în prezenta procedură ale Alternatives Investmentfonds Manager-Gesetz (Legea privind societățile de gestionare a fondurilor de investiții alternative, denumită în continuare „AIFMG”), prin care s-a autorizat – în concordanță cu Directiva 2011/61/UE, transpusă în dreptul național prin această lege – constituirea anumitor societăți de gestionare a fondurilor de investiții publice (AIF publice) și sub forma unei corporații, ceea ce diferea de situația existentă până la acel moment.

Totodată, dispozițiile articolelor 186 și 188 din InvFG 2011 privind impozitarea fondurilor de investiții a fost modificată în sensul că, de la acel moment, se ține seama și în Austria de aspectul dacă fondul este clasificat din punct de vedere al supravegherii ca fond de investiții (OPCVM sau AIF), astfel încât nu mai este relevantă forma de organizare juridică. Astfel, se asigură în continuare, pentru toate fondurile publice, că fondul nu mai poate funcționa ca paravan, chiar dacă ar fi vorba acum despre o societate rezidentă, și că deținătorii de titluri de participare sunt impozitați transparent. O dispoziție fiscală pentru fondurile publice rezidente, comparabilă cu articolul 188 din InvFG 2011, ar fi necesară abia odată cu modificarea legislației privind supravegherea, realizată prin AIFMG.

- 17 În aceste condiții, Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă) are îndoieli că fondurile publice nerezidente, care constituie în esență un OPCVM, sunt obiectiv comparabile cu societățile care, deși își investesc activele potrivit principiului diversificării riscurilor, nu constituie un OPCVM.
- 18 Dacă Curtea de Justiție a Uniunii Europene va declara că sunt obiectiv comparabile, Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă) consideră că este necesar să se examineze dacă ar putea exista o justificare pentru restrângerea liberei circulații a capitalurilor. În acest sens, ar trebui să se examineze în special dacă justificarea este aplicabilă în scopul menținerii repartizării echilibrate a competențelor de impozitare.

- 19 Potrivit dreptului austriac, OPCVM-urile rezidente nu sunt scutite de la plata impozitului pe venitul din capital. Scutirea nu este posibilă decât la nivelul deținătorilor de titluri de participare. Conceptul austriac de impozitare a fondului de investiții asigură, așadar, că veniturile din capitaluri, care sunt supuse impozitării potrivit dreptului fiscal național, pot fi scutite de impozitul pe venitul din capital (prin deducere sau restituire) numai în cazul și în măsura în care deținătorii de titluri de participare respectivi sunt vizați de o convenție privind evitarea dublei impuneri (între Austria și statul lor de reședință), care prevede reducerea sau scutirea de la impozitul pe venitul din capital. Articolul 188 din InvFG 2011 asigură, în aceeași măsură, pentru fondurile de investiții nerezidente, care corespund tot unui OPCVM, că nici în statul de reședință nu se acordă decât o reducere în conformitate cu convenția privind evitarea dublei impuneri încheiate cu țările de reședință ale deținătorilor de titluri de participare.
- 20 Acest lucru este relevant mai ales pentru persoanele fizice deținătoare de titluri de participare, care sunt supuse impozitării în privința veniturilor din participații realizate în Austria și care nu pot obține, de regulă, prin intermediul unei convenții privind evitarea dublei impuneri, decât restituirea parțială a impozitului pe venitul din capital. Dacă deținătorii de titluri de participare participă la un fond rezident, restituirea are loc numai în condițiile unei convenții privind evitarea dublei impuneri. Dacă s-ar reține efectul de paravan al participantului, impozitul pe venitul din capital ar fi restituit fondului și astfel și deținătorilor de titluri de participare, indiferent dacă convenția privind

evitarea dublei impuneri care le este aplicabilă le recunoaște sau nu dreptul la restituire.

- 21 În concluzie, interpretarea dreptului Uniunii în legătură cu aceste chestiuni nu se impune cu o asemenea evidență încât să nu lase loc niciunei îndoieli rezonabile.

DOCUMENT DE LUCRU